

12 iyun 2022-ci il tarixində keçirilmiş doktoranturaya qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanlarında sual kitabçasında verilmiş, namizəd və iddiaçıların alman dili üzrə biliklərini yoxlayan tapşırıq nümunələri müvafiq ardıcılıq və izahlarla təqdim olunur.

Alman dili üzrə doktorantura və dissertanturaya qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanlarında aşağıda verilmiş dialoq birinci dinləmə mətni kimi imtahan iştirakçularına təqdim edilmişdir. Dialoq könüllü işlərdə əldə olunan təcrübədən bəhs edir və 277 sözdən ibarətdir. İki dost söhbət edir və biri digərinə seçdiyi könüllü iş haqqında ətraflı məlumat verir.

Bu dialoq onu hazırlayan ekspert tərəfindən müəyyən mənbədən götürülmüş, üzərində əsaslı redaktələr edilmiş, dialoq söz sayı və məzmun etibarilə imtahan strukturuna tam uyğunlaşdırılmışdır. Dialoqun məzmunu ilə bağlı tərtibçi ekspert tərəfindən 5 ədəd test tapşırığı tərtib edilmiş, bu tapşırıqlar, eləcə də dialoqun özü ekspertlər qrupuna yoxlanılması üçün təqdim edilmişdir.

Qeyd edilməlidir ki, istər dinləmə, istərsə də oxu mətnlərinin xüsusi proqramlar vasitəsilə dil səviyyəsi yoxlanılır. Bu zaman bu və ya digər mətnin tərkibindəki söz ehtiyatı və qrammatik konstruksiyalar ciddi şəkildə dəyərləndirilir və mətnin mövcud olan 6 səviyyədən (A1, A2, B1, B2, C1, C2) hansı birinə aid olması haqda sözügedən proqram müfəssəl məlumat verir. Bildiririk ki, bu dialoq B2 səviyyəsinə uyğunlaşdırılmışdır.

Dialoqla bağlı tərtib edilmiş (Fragetypen zum Hörverstehen) dinləmə ilə bağlı test tapşırığı nümunələri də əvvəlcədən tərtibçilərə təqdim edilmişdir. İstər birinci, istərsə də ikinci dinləmə mətnləri üzrə test tapşırıqları dinləyib-anlama blokuna dair nümunələrə uyğun şəkildə tərtib edilmişdir. Mətn və test tapşırığı aşağıdakı kimidir:

HÖRVERSTEHEN 1

Hören Sie den Text und antworten Sie auf die Fragen 1 – 5

Dinləmə mətninə aid aşağıdakı test tapşırıqlarında verilmiş sualın cavablandırılması, mətnə əsasən verilmiş cümlənin tamamlanması, düzgün fikrin seçilməsi, eləcə də cavabı mətnə olan sualın müəyyən edilməsi tipli tapşırıq növləri verilmişdir.

Test tapşırıqlarının hər birinin cavabı ekspertlərin də bildirdiyi kimi dəqiq və birmənalıdır və mətnə tam uyğundur. Dinləyib-anlama mətni olduğu üçün test tapşırıqları tərtib edilərkən sualların ardıcılığı ilə mətnə verilmiş məlumatların ardıcılığının tam üst-üstə düşməsi təmin edilmişdir. Bu prinsip həm birinci, həm də ikinci dinləmə mətninə dair test tapşırıqları tərtib edilərkən nəzərə alınmışdır.

1. Welche Frage beantwortet der Dialog?

- A) Seit wann beginnt die Reise nach Griechenland?
- B) Welche Ausbildung ist für die Archäologie sehr wichtig?
- C) Wann will Marina mit anderen Freiwilligen an den Strand fahren?
- D) Warum kann man in Deutschland Archäologen nicht helfen?
- E) Wobei können freiwillige Menschen Archäologen helfen?

Bu test tapşırığında variantlarda verilmiş suallardan hansının cavabının dinləmə mətnində qeyd olunması soruşulur. Dialoqa əsasən könüllülərin hansı işlərdə arxeoloqa kömək etdiyini soruşan sualın cavabını dinləmə mətnində müəyyən etmək olar. Beləliklə, doğru cavab E bəndidir.

2. Wie will Marina ihren Urlaub verbringen?

- A) Sie will den Urlaub mit den Eltern in Griechenland verbringen.
- B) Sie will den Urlaub wie im letzten Jahr am Strand verbringen.
- C) Sie will bei einem Projekt als freiwilliger Helfer mitarbeiten.
- D) Sie will den Urlaub in einem Dorf in Afrika verbringen.
- E) Sie will dieses Mal den Urlaub in Deutschland verbringen.

Verilmiş test tapşırığında Marinanın istirahətini necə keçirmək istəməsi soruşulur. Dialoqa əsasən Marina istirahətini bir proyekt üzərində könüllü kimi çalışmaq keçirmək istəyir. Beləliklə, doğru cavab C bəndidir.

3. Warum machen die Freiwilligen einfache Arbeiten?

- A) Weil die Freiwilligen nur einfache Arbeiten machen können.
- B) Denn die anderen Arbeiten sind schwerer.
- C) Denn die einfachen Arbeiten kosten den Fachmann viel Zeit.
- D) Denn die Freiwilligen finden die anderen Arbeiten langweilig.
- E) Weil die Freiwilligen nur in einem Team arbeiten können.

Bu test tapşırığında könüllülərin niyə sadə işlərlə məşğul olması soruşulur. Dialoqa əsasən könüllülərin sadə işləri görməyinə səbəb bu işlərin mütəxəssislərin çox vaxtını aparması faktı ilə izah olunur. Buna əsasən də doğru cavab C bəndidir.

4. Ergänzen Sie den Satz.

Die Freiwilligen müssen Gegenstände in der Erde ...

- A) freischaufeln, wählen und in Ordnung bringen
- B) freischaufeln, fotografieren oder vergraben
- C) freischaufeln, Entfernungen messen oder fotografieren
- D) sammeln, registrieren und ins Museum zuschicken
- E) finden, einpacken und zum Verkauf schicken

Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən könüllülərin gördükləri işlər yer qazmaq, ölçülər aparmaq və ya şəkil çəkməkdir. Test tapşırığının doğru cavab C bəndidir.

5. Wählen Sie die richtige Aussage zum Dialog aus.

- A) Das Institut übernimmt alle Kosten für die archäologischen Arbeiten.
- B) Ein Nachbar der Eltern erweckte bei Marina Interesse an der Archäologie.
- C) Marinas Eltern waren in Afrika und sie

haben Marina davon erzählt.

- D) Man kann solche Jobs nur in Griechenland finden.
- E) An der Archäologie sollte man kein Interesse haben.

Bu sualda dialoqla bağlı düzgün fikrin seçilməsi tələb olunur. Marinanın valideynlərinin qonşusu onda arxeologiyaya qarşı maraqlı oyanmışdır. Buna əsasən də doğru cavab B bəndidir.

HÖRVERSTEHEN 2

Hören Sie den Text und antworten

Sie auf die Fragen 6 – 10.

İkinci dinləmə mətnində yeni doğulan uşaqların ana dilini xarici dildən fərqləndirmələri və bununla bağlı aparılmış ekperimentin nəticələrindən bəhs olunur. Monoloji nitq nümunəsi olan dinləmə mətni 289 sözdən ibarətdir. Mətnlə bağlı hazırlanmış test tapşırığı nümunələri isə aşağıdakı kimidir:

6. Ergänzen Sie den Satz.

Babys können schon kurz nach der Geburt ...

- A) die Muttersprache noch nicht verstehen
- B) die Muttersprache von Fremdsprachen unterscheiden
- C) verschiedene Fremdsprachen voneinander unterscheiden
- D) ihre Mutter an ihrer Stimme erkennen
- E) die Fremdsprachen miteinander vergleichen

Test tapşırığının şərtində verilmiş cümlənin mətnə əsasən tamamlanması tələb olunur. Burada yeni doğulan körpələrin doğuşdan sonra nə edə bildikləri soruşulur. Doğru cavab B bəndidir və dinləmə mətninə görə yeni doğulan uşaqlar doğuşdan sonra ana dilini xarici dillərdən fərqləndirə bilirlər.

7. Antworten Sie auf die Frage.

Was hat man im Sprachlabor untersucht?

- A) den Übergang vom Klang zum erheblichen Wort
- B) den Übergang eines fremdes Wortes zum bloßen Klang
- C) den Übergang vom bedeutungstragenden Wort zum bloßen Klang
- D) den Übergang vom bedeutungslosen Wortes zum Klang
- E) den Übergang vom bloßen Klang zum bedeutungstragenden Wort

Bu test tapşırığında laboratoriyada nəyin araşdırıldığı soruşulur. Dinləmə mətninə əsasən doğru cavab E bəndidir. Yəni adi səsən anlamlı sözə çevrilməsi araşdırılmışdır.

8. Wählen sie den richtigen Gedanken zum Text aus.

- A) Wenn die Kinder zum Hundebild sehen, können sie das Wort „Mund“ verstehen.
- B) Wenn die Kinder zum Hundebild häufiger sehen, können sie das Wort „Hund“ verstehen.
- C) Wenn die Kinder zu beliebigem Tierbild sehen, können sie dann das Wort „Hund“ begreifen.
- D) Wenn man statt Hund „Kund“ sagt, können die Kinder das Wort nicht bewusst kennen.
- E) Wenn die Kinder zum Tierbild häufiger sehen, können sie dann das Wort „Wund“ nicht verstehen.

Bu tapşırıqda mətnlə bağlı doğru fikrin müəyyən olunması tələb olunur. Aparılmış təcrübəyə əsasən kiçik yaşlı uşaqlar it şəklinə tez-tez baxarlarsa, o zaman it sözünü də başa düşə bilərlər. Doğru cavab B bəndidir.

9. Ergänzen Sie den Satz.

Die Ergebnisse dieses Experiments deuten darauf hin, dass ...

- A) die Kinder von 18 und 24 Monaten den Wortklang im Gehirn ziemlich gut abbilden können
- B) die Kleinkinder von 1 und 2 Jahren das Wort sehr schlecht aussprechen
- C) die Kinder über 3 Jahre den Wortklang bewusst verstehen können
- D) die Kleinkinder bis 24 Monaten das Wort nicht bildlich ausdrücken können
- E) die 1 jährige Kleinkinder den Klang des Wortes sehr schwach abbilden können

Bu test tapşırığında eksperimentin nəticəsi haqqında sual qoyulur. Aparılmış eksperimentin nəticəsinə əsasən 18-24 aylıq uşaqlar səsələnmiş sözün şəklini beyinlərində yarada bilirlər. Doğru cavab A bəndidir.

10. Welche Frage beantwortet der Text.

- A) Wie speichern die Kleinkinder die Bedeutung des Wortes „Hund“?
- B) Warum finden die Kleinkinder das

Hundebild interessant?

- C) Warum können die Einjährige die Laute nicht gut abbilden?
- D) Welche Verbindungen sind zwischen Laut und Bedeutung des Wortes?
- E) Was scheint im Gehirn undeutlicher abgebildet zu sein?

Bu test tapşırığında cavabı mətnə olan sualın müəyyən edilməsi tələb olunur. “Nə beyində daha çox anlaşılmaz şəkil təsviri kimi görünür?” sualı mətnin cavablandığı sualdır. Doğru cavab E bəndidir.

LESEVERSTEHEN

*Lesen Sie den Text und antworten
Sie auf die Fragen 11 – 20.*

Migration

Wie viele verschiedene Kulturen leben in Deutschland und wie stellt sich das im Alltag dar?

In Deutschland leben Menschen aus 194 Ländern. Wenn man subjektiv das Deutschland ganz betrachtet, dann kann man sehen, dass hier vor allem Türken leben, die in den 60er-Jahren als Gastarbeiter nach Deutschland kamen und dann hier ihre Familien gründeten. Das bedeutet, dass viele junge Leute türkische Namen haben und türkische Eltern oder Großeltern, selber aber hier geboren sind und perfekt Deutsch und Türkisch sprechen. Man nennt sie oft die „dritte Generation“. 1,6 Mio. Menschen hier in Deutschland haben die türkische Staatsangehörigkeit. Gefolgt von einer Million aus Ex-Jugoslawien, einer halben Million Italienern, 400.000 Polen und 276.000 Griechen. Das sind aber nur die Menschen mit einem nicht-deutschen Pass.

Insgesamt haben fast 20 Mio. Menschen in Deutschland einen Migrationshintergrund – also ein Fünftel der Bevölkerung. München gehört zu den Städten in Deutschland, die am schönsten gemischt sind. Dennoch wirkt es im Straßenbild nicht so. Denn ein junger türkischer Münchner sieht oft eigentlich genauso aus wie ein deutscher Münchner, und auch jemand aus Ex-Jugoslawien, also aus Bosnien oder Kroatien, macht optisch kaum einen Unterschied. Was man darunter verstehen kann: in anderen Großstädten wie Paris oder London sieht man die kulturellen Unterschiede stärker, weil dort zum Beispiel

Inder leben, die sich traditionell kleiden, oder Chinesen, oder Afrikaner. Diese Gruppen sind hier in Deutschland eher klein. Manche türkische oder arabische Frauen tragen ein Kopftuch, aber das ist schon der einzige Unterschied in der Kleidung.

In Deutschland gibt es auch keine ausgeprägten ethnischen Stadtviertel.

Während es in USA beispielsweise in größeren Städten ein „Chinatown“ gibt, ist das hier nicht so. Natürlich gibt es einige Straßen, in denen beispielsweise mehr Asia-Läden sind, oder hier in München gibt es rund um den Hauptbahnhof viele türkische Lebensmittelgeschäfte, aber mehr auch nicht. Gibt es in Deutschland

Ausländerfeindlichkeit? Natürlich. Wie in jedem Land der Welt. Es gibt leider immer Menschen, die sich für etwas besseres halten. Oder die vor anderen Menschen Angst haben, oder die Befürchtung, diese könnten den Menschen etwas wegnehmen. Kurz gesagt: Es gibt immer Idioten. **Die meisten Deutschen haben aus den Fehlern der Vergangenheit des Landes gelernt – und sie machen hoffentlich nicht wieder die gleichen Fehler.**

Oxuyub-anlama blokunu təşkil edən bu mətn 361 sözdən ibarətdir və Almaniyaya gəlmiş işçi miqrantlardan bəhs edir. Bu miqrantlar burada ailə qururlar. Onların “üçüncü nəsil” adlanan övladları almanlardan xarici görünüşlərinə, alman dilində danışmaq səviyyələrinə görə fərqlənmirlər. Mətnə göstərilir ki, miqrantlar uzun müddət Almaniyada yaşamalarına baxmayaraq, öz adətlərini, geyim tərzlərini qoruyub saxlayır, eyni zamanda ana dillərində sərbəst danışirlər. Bundan başqa mətnə ABŞ-dəki miqrantların məskun saldıqları kütləvi yaşayış yerlərinin Almaniyadakı yaşayış yerləri ilə kiçik müqayisəsi də aparılır .

11. Was können dem Text zufolge den Menschen etwas wegnehmen?

- A) Hass gegen die Touristen
- B) Respekt vor fremden Kulturen
- C) Liebe zu ethnischen Gruppen
- D) Feindlichkeit gegen die Ausländer
- E) Angst vor den Deutschen

Verilmiş tapşırıqda mətnə əsasən sualı cavablandırmaq tələb olunur. Burada insanların hansı pis xüsusiyyətlərindən çəkinməli olduqları soruşulur. Mətnə əsasən insanlar əcnəbilərə qarşı olan düşmənçilik kimi pis xüsusiyyətdən əl çəkməlidirlər. Beləliklə, doğru cavab D bəndidir.

12. Welche Frage beantwortet der Text?

- A) Warum sind kulturelle Unterschiede in anderen Großstädten der Welt stärker als in Deutschland?
- B) Welche Städte in Deutschland sind am wenigsten gemischt?
- C) Wie oft kann man in Italien die türkische Lebensmittelgeschäfte sehen?
- D) Wie lange soll man in Deutschland leben, um einen deutschen Pass zu bekommen?
- E) Warum sind die Türken nach Deutschland mit ihren Familien gekommen?

Bu test tapşırığında cavabı mətnə olan sualın müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətnə həm Almaniyanın, həm də dünyanın böyük şəhərlərində miqrantların yaşadığı sıx yerlərdən, məsələn, „Chinatown“ kimi məhəllələrdən də bəhs olunur. “Nə üçün dünyanın digər böyük şəhərlərində mədəni fərqlər Almaniyadan daha güclüdür?” sualı mətnin cavablandığı sualdır. Dünyanın digər böyük şəhərlərindəki miqrantların sıx yaşadığı yerlər Almaniya şəhərlərindəki bu cür yaşayış yerlərindən fərqlənir. Bu tapşırığın doğru cavabı A bəndidir.

13. Wählen Sie die richtigen Aussagen zum Text aus.

- 1. Im Gegensatz zu Deutschland gibt es in den Vereinigten Staaten ethnische Stadtviertel.
- 2. In den Städten von Deutschland gibt es ethnische Stadtviertel genauso wie in anderen Städten der Welt.
- 3. Die in den 60-er Jahren nach Deutschland gekommenen Türken nennt man „dritte Generation“.
- 4. Auf Platz 2 der Anzahl der Migranten liegen Ex-Jugoslawien „Menschen mit Migrationshintergrund“

5. Die „dritte Generation mit Migrationshintergrund“ macht zurzeit optisch einen großen Unterschied.

- A) 1, 4 B) 1, 3 C) 1, 5 D) 2, 4
E) 3, 5

Təqdim edilmiş bu test tapşırığı mətnlə bağlı iki düzgün fikrin təyin olunmasını tələb edir. Düzgün fikirlərdən biri Almaniya ilə müqayisədə ABŞ-da etnik məhəllələrin olması (Birinci cavab), digəri isə miqrant sayına görə keçmiş Yuqoslaviyalıların ikinci yer tutmasıdır (Dördüncü cavab). Beləliklə doğru cavab A bəndidir.

14. Ergänzen Sie den Satz.

Obwohl fast 20 Mio. Menschen in Deutschland einen Migrationshintergrund haben,

- A) unterscheiden sie sich durch ihre Aussehen von Deutschen
B) ziehen sie sich immer noch traditionelle Kleidungen an
C) können sie auf Deutsch noch nicht perfekt sprechen
D) stößt man noch in Deutschland auf die Ausländerfeindlichkeit
E) kann man Unterschiede zwischen den Münchnern und Migranten sehen

Bu test tapşırığında mətnə əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. "Almaniyada təxminən 20 milyon miqrant olmasına baxmayaraq..." onlara qarşı düşmənçilik hallarına hələ də rast gəlinir fikri tamamlanmışdır. Beləliklə, doğru cavab D bəndidir.

15. Unter dem Satz "Die meisten Deutschen haben aus den Fehlern der Vergangenheit des Landes gelernt – und sie machen hoffentlich nicht wieder die gleichen Fehler" im Text versteht man

- A) Die Deutschen wollen die Migranten in ihrem Land nicht mehr sehen
B) Nach dem 2. Weltkrieg zieht die Mehrheit der Deutschen schon richtige Schlussfolgerungen
C) Die Zeit verändert sich nicht, alle Deutschen machen gleiche Fehler
D) Obwohl viel Zeit verlaufen ist, haben alle Deutschen falsche Meinung über die Gastarbeiter

E) Die Gastarbeiter meinen, dass neue Lösungen der Migrationsprobleme zu finden sind

Bu tapşırıqda məqsəd mətndən götürülmüş bir fikrin düzgün izahının təyin olunmasından ibarətdir. Mətndəki "Almanların çoxu ölkənin keçmiş səhvlərindən nəticə çıxarır və bir daha eyni səhvləri etməyəcəklərinə ümid edirlər" cümləsinin izahını variantlar arasından müəyyən etmək tələb olunur. Burada doğru cavab B bəndidir. Belə ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra almanların əksəriyyəti düzgün nəticələr çıxarır.

16. Ergänzen Sie den Satz.

Die Großeltern und Eltern der „dritten Generation“ der Türken sind nach Deutschland gekommen,

- A) um dort zu arbeiten
B) um Familie zu gründen
C) um die Museen zu besuchen
D) um dort zu studieren
E) um deutsche Bürgerschaft zu bekommen

Verilmiş test tapşırığında mətndən götürülmüş fikrin tamamlanması tələb olunur. Tapşırıqda əsas məqsəd türklərin „üçüncü nəsəl“inin ata və babalarının Almaniyaya gəlmələrinin səbəbini təyin etməkdir. Mətnə əsasən də doğru cavab A bəndidir. Burada onların Almaniyaya gəlmə səbəbi işləməkdir.

17. Aus dem Text geht klar hervor, dass

- A) man die Lösung der Kopftuchstreites finden muss
B) es in Deutschland viele Gastarbeiter aus Indien gibt
C) es noch bis heute die Feindlichkeit gegen die Migranten gibt
D) in den USA heute die ethnischen Gruppen mehr entstehen als früher
E) alle Migranten schon die deutsche Bürgerschaft haben

Miqrantların qarşılaşdığı problemlərdən bəhs edən mətnə qeyd olunur ki, milyonlarla miqrantın Almaniyada işləməsinə, vətəndaşlıq almasına, onların almanlardan fərqlənməsinə baxmayaraq

bu günə qədər onlara qarşı düşmənçilik qalır. Doğru cavab C bəndidir.

18. Unter der Aussage “dritte Generation” im Text versteht man

- A) die in Deutschland geborenen Kinder der Gastarbeiter
- B) die Eltern der Gastarbeiter, die in Deutschland leben
- C) die Gastarbeiter, die in 60-er Jahren nach Deutschland gekommen sind
- D) die Vorgänger der türkischen Kinder
- E) die Kinder der Deutschen, die in Deutschland geboren sind

Təqdim edilmiş bu test tapşırığı nümunəsi mənanın məzmunundan çıxarılmasını yoxlayır. Belə ki, bu tapşırıqda məndəki “dritte Generation” ifadəsinin düzgün izahının tapılması tələb olunur. A bəndində qeyd olunmuş və Almaniya işçi kimi gəlmiş insanların övladlarına “üçüncü nəsil” deyilir. Beləliklə, doğru cavab A bəndidir.

19. Alle Aussagen außer einem werden im Text gegeben.

- A) Einige arabische und türkische Frauen tragen ein Kopftuch.
- B) Es gibt immer Menschen, die sich vor fremden Menschen fürchten.
- C) Ethnisch-kleine Gruppen gibt es auch in Deutschland.
- D) Die „dritte Generation“ kann nur auf Deutsch sprechen.
- E) In den USA gibt es Stadtviertel, die sich stark von den anderen unterscheiden.

Test tapşırığında mətlə bağlı yalnız verilmiş fikrin təyin olunması tələb olunur. Verilmiş fikirlərdən dördü düz, biri isə yanlışdır. Test tapşırığının doğru cavabı D bəndidir. D bəndində qeyd olunur ki, “üçüncü nəsil” yalnız alman dilində danışa bilir. Ancaq məndən bizə məlumdur ki, bu nəsil həm alman, həm də ana dilində yaxşı danışurlar.

20. Welchen Unterschied gibt es zwischen der „dritten Generation“ und Deutschen?

- A) Die indischen Frauen tragen traditionelle Kleidung.
- B) Die „dritte Generation“ kann Wörter noch nicht perfekt aussprechen.
- C) Die „dritte Generation“ der Italiener bevorzugen ihre nationale Küche.
- D) Die „dritte Generation“ unterscheidet sich

von Deutschen.

E) Manche arabische und türkische Frauen tragen Kopftuch.

Bu tapşırıqda mətlə əsasən miqrantların “üçüncü nəsl”i ilə almanlar arasında hansı fərqin olması soruşulur. Mətlə əsasən bəzi ərəb və türk qadınlarının baş örtüyü taxması cavabı doğrudur. Burada doğru cavab E bəndidir.

12.06.2022-ci il tarixində keçirilən doktoranturaya və dissertanturaya alman dili üzrə qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanında istifadə olunan dil qaydalarına dair test tapşırıqlarının izahlı təhlili:

Alman dili üzrə doktorantura və dissertanturaya qəbul, eləcə də fəlsəfə doktoru imtahanlarında istifadə olunan dil qaydalarına aid test tapşırıqlarının aid olduqları bölmələrin siyahısı Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi saytında verilmişdir. Qəbul və xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanlarında istifadə olunan dil qaydalarına aid test tapşırıqlarının hər biri məhz həmin proqrama əsasən tərtib olunmuş və imtahanda istifadə edilmişdir.

DIE ANWENDUNG DER SPRACHE

21. Wählen Sie die richtige Variante aus.

Stefan liegt im Krankenhaus, weil

- A) sein Geld gestohlen wurde
- B) er einen Arbeitsunfall hatte
- C) er arbeitslos war
- D) er dringend Urlaub braucht
- E) es ihm finanziell besser geht

Yuxarıda verilən test tapşırığı məntiqi-təfəkkür bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümləni tamamlamaq üçün düzgün səbəbi seçmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı B bəndində verilmişdir.

22. Wählen Sie entsprechende Variante aus.

Ich habe diese Nachricht schon gehört, meine Freunde haben mitgeteilt.

- A) sie - mir
- B) es - ihn
- C) er - mir
- D) sie - sie
- E) ihn- uns

Yuxarıda verilmiş test tapşırığı əvəzlik bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümləni tamamlamaq üçün əvəzliyin cümlədə əvvəl təsirlik, sonra isə yönlük halda müvafiq ardıcılığını seçmək tələb olunur. Beləliklə, test tapşırığının doğru

cavabı A bəndində verilmişdir.

23. Wählen Sie die entsprechende Variante des Modalverbs aus.

Ein bekannter Schriftsteller fuhr einmal mit dem Zug. Der Schaffner kam und ... die Fahrkarten kontrollieren. Der Schriftsteller ... seine Fahrkarte nicht finden. Der Schaffner erkannte den Schriftsteller und sagte nichts.

- A) wollen – können
- B) wollte – konnte
- C) will – können
- D) soll – will
- E) sollst – darf

Bu test tapşırığında modal fellərin müvafiq zaman formalarının seçilməsi tələb olunur. Bu tapşırıda zaman uzlaşmasına diqqət edilməlidir. Hadisələr keçmiş zamanda (Präteritium) baş verdiyi üçün modal fellər də keçmiş zamanda yazılmalıdır. Test tapşırığının doğru cavab B bəndidir.

24. Wählen Sie die entsprechende Negation aus.

Leider kann ... von meinen Freunden diese Frage beantworten.

- A) nie
- B) nichts
- C) nirgendwo
- D) niemand
- E) kein

Bu test tapşırığında düzgün inkarlıq sözünün seçilməsi tələb olunur. Hər bir bənddə inkarlıq sözü olsa da, doğru cavab D bəndidir.

25. Wählen Sie die Antonyme zu den unterstrichenen Wörtern aus.

Sehr oft treten in diesem Theater berühmte Sänger und Musiker auf.

- A) bald – echte
- B) stark – gesunde
- C) langsam – junge
- D) selten – unbekannte
- E) froh – alte

Verilmiş test tapşırığında altından xətt çəkilmiş sözlərin antonimlərinin seçilməsi tələb olunur. Doğru cavab D bəndidir.

26. Wählen Sie die richtigen Sätze aus.

- 1. Auf den bayerischen Seen kann man sowohl segeln, als auch surfen.
- 2. Das Restaurant hat weder Terrasse, auch einen Garten.
- 3. Sie ist zwar schon 40, aber sie kleidet sich wie eine 29-Jährige.

4. Ihr könnt entweder mit der U-Bahn fahren, sowohl das Fahrrad nehmen.
5. Das bayerische Bier ist bald im Inland, aber im Ausland beliebt.

Verilmiş açıq tipli test tapşırığında düzgün cümlələri seçmək tələb olunur. Bu tapşırıqda 1 və 3-cü cümlələr doğru cavablardır.

27. Wählen Sie die Passivsätze aus.

1. Der Hausmeister öffnet alle Türen.
2. Die Bauarbeiten können am Samstag beendet werden.
3. Man fotografiert uns morgen.
4. Der neue Roman wird von den Kritikern diskutiert.
5. Das Warenhaus ist von 9.00 bis 18.00 Uhr offen.
6. Das Personal ist informiert worden.

Bu, feilin məchul növünə aid test tapşırığıdır. Bu test tapşırığındaməchul növ formasında verilmiş cümlələrin seçilməsi tələb olunur. Test tapşırığında 2, 4 və 6-cı cümlələr məchul növdə verilmişdir.

28. Wählen Sie die richtigen Fragesätze aus.

1. Wobei halfen die Studenten den Bauern?
2. Wem die Studenten halfen bei der Weintraubenernte?
3. Wer half den Bauern?
4. Wobei die Studenten den Bauern halfen?
5. Was machten die Studenten?

Açıq tipli bu test tapşırığında düzgün sual cümələlərinin seçilməsi tələb olunur. Məlum olduğu kimi, alman dilində sual cümlələri bir neçə yolla qurulur. Bu tapşırıqda 1, 3 və 5-ci cümlələr düzgün sual cümlələridir.

29. Bilden Sie einen Text.

1. Zu gleicher Zeit wurden auch Lebensmittel für die Reise eingepackt.
2. Wir beschlossen, eine Reise zu unternehmen.
3. Am Abend vor der Abreise packten wir Koffer.
4. Zuerst besprachen wir die Marschroute und lösten Fahrkarten.
5. Dann bereiteten wir uns auf die Reise vor.

Verilmiş açıq tipli test tapşırığı mətn tərtibi bölməsinə aiddir. Bu test

tapşırığında verilən cümlələri məzmunu uyğun şəkildə, ardıcılığa riayət edərək mətn tərtib etmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı 2, 4, 5, 3, 1 ardıcılığıdır.

30. Setzen Sie die Präposition ein.

1. ... eines Blumenstraußes verschenkte er ihr ein altes Buch.
2. Wenn es so kalt ist, muss du dich einfach dem Wetter ... anziehen.
3. ... einen guten Studienabschluss bekommt man schwer eine interessante Arbeit.

- a. entsprechend
- b. ohne
- c. laut
- d. für
- e. statt

Yuxarıda verilən açıq tipli bu test tapşırığında verilən cümlələrlə müvafiq sözlükləri uyğunlaşdırmaq tələb olunur. Bu test tapşırığının doğru cavabı 1 – e, 2 – a, 3 – b şəklindədir.

Yazı bloku üzrə biliklərin yoxlanılması imtahanın məzmunundan asılı olaraq dəyişir. Doktoranturaya və dissertanturaya qəbul imtahanında iştirak edən namizədlərdən esse, xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak edən iddiaçılardan isə vizual məlumatı təsvir etmək tələb olunur.

12 iyun 2022-ci il tarixində doktorantura və dissertanturaya qəbul imtahanında namizədlərə iki mövzu təqdim olunur və onlardan birini seçərək esse yazmaq tələb olunur.

İmtahan zamanı təqdim edilmiş mövzulardan biri insan və onun dəyişikliklərə münasibəti mövzusunda müqayisə tipli (Vergleich/Kontrast) esse, digərində isə internet, onun fayda və ya ziyanlarından bəhs edən mühakimə tipli esse (einverstanden/nicht einverstanden) verilmişdir. Bundan əlavə, mövzu adlarından sonra esseyə qoyulan tələblər və namizədlərin esse yazarkən riayət etməli olduqları qaydalar imtahan vərəqində qeyd olunmuşdur. Namizəd giriş, əsas hissə və sonluq olmaqla essenin tərkib hissələrini ayrı-ayrı abzaslarla aydın göstərməli, müxtəlif birləşdirici vasitələrdən istifadə etməklə rabitəli və ardıcıl yazı yazmalı, söz limitini aşmamalı (200-250), öz fikirlərini ifadə edərkən müxtəlif sübutedici mənbələrdən istifadə etməli, yazısında orijinallığı qorunmalı, fikirlərini sübut etmək üçün müxtəlif nümunələrdən istifadə etməli, fikirlər arasında məntiqi ardıcılığı gözləməli, zəngin söz ehtiyatından və müxtəlif qrammatik strukturlardan yerli-yerində istifadə etməlidir.

12 iyun 2022-ci il tarixində xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak edən iddiaçılara iki dairəvi diaqram (Kreisdiagramm) verilmişdir. Bu dairəvi diaqramlarda 30 yaşdan yuxarı və aşağı insanları xoşbəxt edən səbəblər göstərilmişdir. Bu səbəblərə işdə uğur qazanmaq, hobbiyə yiyələnmək, gözəl görünüşü olmaq, səyahət, ailə ilə birlikdə olmaq, iqtisadi rahatlıq və digər səbəblər olmaqla qruplara ayrılıb. İddiaçı bu dairəvi diaqramları və onun tərkib hissələrini müqayisə edərək təhlil etməlidir. Cavab vərəqində iddiaçıya qoyulan tələblər də öz əksini tapmışdır. Belə ki, yazının həcmi 150-180 söz olmalıdır. Tərkib hissələri ayrı-ayrı abzaslarla verilməklə neytrallıq gözlənilməli və elmi-publisistik üslubda olmalıdır. İddiaçı əsas məqamlara toxunmaqla vizual təsviri dolğun şərh etməli, müqayisələr, qarşılaşdırmalar, təsniflər və ümumiləşdirmələri yerli-yerində aparmalıdır. Eyni zamanda iddiaçı vizual təsvir zamanı şəxsi fikirlərə yol verməməlidir. Tərkib hissələri və fikirlər arasında məntiqi rabitə və ardıcılıq gözlənilməli, müxtəlif birləşdirici vasitələrdən istifadə edilməlidir. İddiaçı zəngin söz ehtiyatından istifadə edərək müxtəlif strukturlu düzgün cümlələr qurmalıdır.